

КАФЕДРА СТАРОВИННОЇ МУЗИКИ

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА МУЗИКА РЕНЕСАНСУ І БАРОКО

Освітній ступінь

«Магістр»

Курс	1
Семестр	2

Спеціальність

025 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»

Статус

Вибіркова

ECTS	3
Годин	90
Лекційні	20
Семінарські	20
Самостійна робота	50

Форма контролю

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Ігнатенко Євгенія Василівна кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри теорії музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=zmGuB8YAAAAJ&hl=uk
e-mail	evgeniaopus31@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зацікавленість музичним мистецтвом віддалених епох – одна з характерних тенденцій сучасної культури, яка намітилася ще на початку ХХ ст. Робота музикознавців з рукописами, історичні та культурологічні дослідження, пошук автентичної манери виконання давньої музики – різні ланки поступового процесу освоєння спадщини старих майстрів. Важливою складовою загальноєвропейського руху відродження старовинної музики є дослідження і виконання вокально-хорової музики доби Ренесансу і Бароко. Дисципліна «Вокально-хорова музика Ренесансу і Бароко» відповідає запитам сучасного музичного життя і представляє новий напрямок розвитку вищої мистецької освіти в Україні.

Предметом курсу «Вокально-хорова музика Ренесансу і Бароко» є історія формування і розвитку європейської музики доби Ренесансу і Бароко в індивідуальних та історичних проявах.

Об'єктом навчальної дисципліни є європейська вокально-хорова музика доби Ренесансу і Бароко в історичній перспективі.

Мета курсу – детальне вивчення європейської вокально-хорової музики XII–XVIII ст., яка в подальшій роботі виконавця може стати основою його репертуару.

Завдання курсу:

- 1) окреслити історичну перспективу розвитку європейської вокально-хорової музики XII–XVIII ст.;
- 2) сформулювати уявлення про музичні стилі Ренесансу та Бароко;
- 3) ознайомити з основними музичними жанрами вокально-хорового мистецтва XII–XVIII ст. і визначити їх особливості;
- 4) визначити нові підходи в інтерпретації музики «докласичного» періоду;
- 5) сприяти введенню вокально-хорової музики XII–XVIII ст. до концертного репертуару українських виконавців.

Студенти повинні знати:

- історичну перспективу розвитку європейської вокально-хорової музики в стильовому аспекті;
- основні засади різних історичних стилів виконавства;
- понятійний та категоріальний апарат предмету.

Студенти повинні вміти:

- грамотно проаналізувати музичний твір і його виконавську інтерпретацію;
- визначити жанр твору і його приналежність до конкретного стильового напрямку;
- застосувати набуті теоретичні знання при виконанні твору;
- виявити знання відповідного музичного матеріалу;
- користуватися необхідною літературою.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПЕРЕЛІК ТЕМ:

Тема 1. Загальна характеристика курсу. Нові напрямки вокально-хорового виконавства XX–XXI ст. Історично інформоване виконавство. Проторенесанс. Музика трубадурів: відродження XII ст. Французьке Ars nova XIV ст. Творчість Гійома де Машо. Італійське Треченто (Ars nova). Мадригали Ф. Ландіні.

Тема 2. «Англійський стиль» XV ст. Творчість Дж. Данстейбла. Франко-фламандська школа вокальної поліфонії. Творчість Г. Дюфаї, Й. Окегема. Строгий стиль як відображення художніх принципів Ренесансу. Творчість Я. Обрехта, Жоскена де Пре. Творчість О. Лассо – кульмінація розвитку нідерландської композиторської школи.

Тема 3. Римська школа. Творчість Дж. Палестрини.

Тема 4. Англійська музика елізаветинської епохи. Англійський мадригал.

Тема 5. Художні принципи Ренесансу та їх відображення в музичному мистецтві.

Тема 6. Венеціанська школа. Творчість А. Вілларта, Андреа і Джованні Габріелі.

Хроматичний мадригал Джезуальдо ді Венози. Нові стильові явища в італійській музиці кінця XVI – початку XVII ст. Естетика раннього Бароко. Вокально-хорова творчість К. Монтеверді.

Тема 7. Німецьке Бароко. Творчість Г. Шютца. Творчість Й. С. Баха. Кантати, мотети. Огляд виконавських інтерпретацій. Меса h moll, пасіони. Бароковий оркестр.

Тема 8. Проблеми виконавської інтерпретації вокально-хорової музики Ренесансу і Бароко.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, презентація, диспут.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Діяльність викладача	Діяльність студента	Кількість балів	Термін
• Лекції. • Консультації до курсу чи окремих тем. • Проведення семінарських занять. • Підготовка навчально-методичних матеріалів. • Проведення тематичних та модульних форм контролю, перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу. • Підсумковий контроль (залік).	• Відвідування лекційних занять. • Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; виконання твору, обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо). • Самостійна робота студента (вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання, підготовка до семінарських занять тощо). • Складання модульної контрольної роботи. Підсумковий контроль.	0-100	Відповідно до розкладу занять та терміну, встановленому викладачем
Загальна кількість балів (максимальна) – 100 Підсумковий контроль – залік			

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	10
2.	Аналітична робота з нотним текстом	10
3.	Практична робота з виконання творчих завдань	20
4.	Відвідування лекцій	10
5.	Залік	50
	Всього	100

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка „**відмінно**” А (90–100) ставиться студенту, який у повному обсязі опанував теоретичним матеріалом, виявив глибокі системні знання, розуміння історичних процесів еволюції музичних форм і стилів; продемонстрував уміння оперувати загальноприйнятими науковими поняттями і термінами, аналізувати музичні твори з точки зору їх розуміння як художньої цілісності, виявив сформовані навички визначення композиційних, драматургічних, жанрово-стильових особливостей музичного твору, виявлення потенційних можливостей його виконавської інтерпретації; відповідь студента була безпомилковою.

Оцінка „добре” **B (82–89)** ставиться студенту, який в повному обсязі опанував теоретичний матеріал, його відповідь була розгорнутою, але містила недостатньо вільне оперування професійною термінологією; виявив уміння аналізувати музичні твори з точки зору їх розуміння як художньої цілісності, виявив сформовані навички визначення композиційних, драматургічних, жанрово-стильових особливостей музичного твору, виявлення потенційних можливостей його виконавської інтерпретації; відповідь студента містила 2-3 незначних помилки.

Оцінка „добре” **C (74–81)** ставиться студенту, який в повному обсязі опанував теоретичний матеріал, його відповідь була розгорнутою, але не містила вільного оперування професійною термінологією; виявив уміння аналізувати музичні твори з точки зору їх розуміння як художньої цілісності, виявив сформовані навички визначення композиційних, драматургічних, жанрово-стильових особливостей музичного твору, виявлення потенційних можливостей його виконавської інтерпретації; відповідь студента містила 3-4 незначних помилки.

Оцінка „задовільно” **D (64–73)** ставиться студенту, який не в повному обсязі опанував теоретичний матеріал, його відповідь не містила обґрунтувань окремих теоретичних положень, відрізнялась недостатньо вільним користуванням професійною термінологією; виявив достатнє уміння аналізувати музичні твори, але обмежену зорієнтованість в жанрових, стильових, історичних особливостях музичних форм; виявив сформовані навички визначення композиційних та драматургічних особливостей музичного твору, виявлення потенційних можливостей його виконавської інтерпретації; відповідь студента містила 4-5 помилок.

Оцінка „задовільно” **E (60–63)** ставиться студенту, який частково опанував теоретичний матеріал, його відповідь не містила обґрунтувань окремих теоретичних положень, відрізнялась недостатньо вільним користуванням професійною термінологією; виявив недостатнє уміння аналізувати музичні твори, але обмежену зорієнтованість в жанрових, стильових, історичних особливостях музичних форм; виявив недостатньо сформовані навички визначення композиційних та драматургічних особливостей музичного твору, виявлення потенційних можливостей його виконавської інтерпретації; відповідь студента містила 6-7 помилок.

Оцінка „незадовільно” **FХ (35–59)** ставиться студенту, який виявив пасивність в оволодінні теоретичним матеріалом, недостатнє усвідомлення логіки та особливостей музичного формоутворення, композиційних, драматургічних, жанрово-стильових особливостей музичного твору, відсутність уявлення про музичний твір як художню цілісність, що є основою його музично-виконавської інтерпретації; це є свідченням фрагментарності музично-теоретичних знань і відсутності відповідних умінь; відповідь студента була неповною і містила значну кількість помилок.

Оцінки „незадовільно” **F (1–34)** заслуговує відповідь студента, який продемонстрував суттєву обмеженість теоретичних знань, відсутність аналітичних, практичних навичок і відповідних умінь; відповідь студента містила велику кількість помилок.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

ПОЗААУДИТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бринь Т.* Трактати «Ars nova»: до спорідненості між музичною теорією та номіналізмом // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: Старовинна музика: сучасний погляд. Ars medievalis – ars contemporalis – К., 2006. – Вип. 41. Кн. 2. – С. 18–26.
2. *Герасимова-Персидская Н.* Месса Нотр Дам Гийома Машо – «Сумма музики» середньовіччя і прорив в нове мистецтво // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: Старовинна музика: сучасний погляд. Ars medievalis – ars contemporalis – К., 2006. – Вип. 41. Кн. 2. – С. 5–18.
3. *Жаркова В.* Мадригали Клаудіо Монтеверді в контексті музичної культури його часу // Мистецтвознавчі записки. – Вип. 20. – К.: Міленіум, 2011. С. 91–96.
4. *Жаркова В.* О новых ориентирах европейской музыкальной культуры XVII в. // Київське музикознавство: Культурологія та мистецтвознавство. – Вип. 38. – К., 2011. – С. 104–113.
5. *Жаркова В.* Творческие прозрения Клаудіо Монтеверді и учение об аффектах в его эпоху // Київське музикознавство: Культурологія та мистецтвознавство. – Вип. 36. – К., 2011. – С. 28–37.
6. Ігнатенко Є.В. Бароко (музика) // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Бароко \(музика\)](https://vue.gov.ua/Бароко_(музика)) (дата звернення: 2.10.2023).
7. *Карсавин Л.* Культура средних веков. – К.: Символ-AirLand, 1995. – 201 с.
8. *Приходько І.М.* Елементарний контрапункт в теорії строгого стилю. Дис. ... кандидата мистецтвознавства. Харків, 2007.
9. *Тарасевич М.* Категорія «нове» в музичній культурі Ренесансу // Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського. – К., 2010. – № 3 (8). – С. 55–63.
10. *Тарасевич М.* Про нотацію музики строгого стилю // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: Старовинна музика: сучасний погляд. – К., 2011. – Вип. 102. Кн. 5. – С. 25–43.
11. *Харнонкурт Н.* Музика як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики. – Суми: Собор, 2002. – 184 с.
12. *Хоминський Й.* Історія гармонії та контрапункту. – Т. 1: Первісне багатоголосся. Доба органу. Поліфонія середньовіччя. – К.: Музична Україна, 1975. – 576 с., т. 2: Доба Відродження. – К.: Музична Україна, 1979. – 412 с.